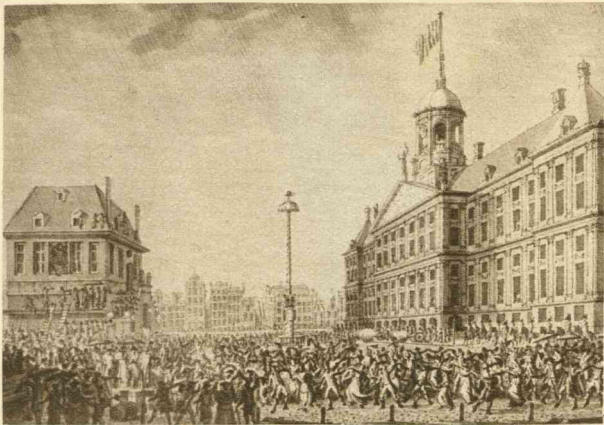

HET VRIJHEIDSFEEST GEVIERT 4 MAART 1795 op den Dam onder een zwaren regen. Stadhuis en Waag staan rechts en links; de Vrijheidsboom in het midden.

Voor Honderd :: Jaren ::

door Dr. M. G. de Boer

THE CONTINENTAL SHAVING SHOP. Geestige satire op Napoleon's veroveringszucht onder het motto: „Nap. Boney, shaver general of most of the Sovereigns on the Continent. Shaves expeditiously and clean; is „reed to undertake any new Customer; enz". Links: een dikke Hollander en de keizer van Oostenrijk blijken de sneden en kalen schedel goed door Nap. genomen; de Pruisische koning zit ingezeept en Nap. heeft den Turk reeds bij den baard. De Engelschman blijft wijselijk buiten

DE laatste jaren der achttiende en de eerste der negentiende eeuw zijn voor ons land in velerlei opzicht slechte jaren geweest

Sedert dien triestigen Januari-morgen van het jaar 1795, toen de laatste der Stadhouders, vluchtende voor de Franschen, zich te Scheveningen had ingescheept, was er veel gebeurd. Onze vloot, deels vernietigd, deels door de Engelschen weggevoerd; onze koloniën de een na de ander vermeesterd; alle bedrijf tot stilstand gebracht; de geldmiddelen ontredderd door het kwijnen der welvaart en de zware eischen, die het bondgenootschap met Frankrijk aan onze schatkist stelde! En wat kreeg men daarvoor in de plaats? Wat was er gekomen van de wedergeboorte van den staat? Eindeloos gekibbel maakte allen wetgevenden arbeid onvruchtbaar; na tien jaar van gesukkel was men weinig verder, dan dat men twee staatsregelingen rijker was geworden. Dat de poging der Engelschen en Russen om hier het Oranjehuis te herstellen, niet geslaagd was, was alleen toe te schrijven aan het ingrijpen der Fransche legers; zelf konden wij ons grondgebied blijkbaar niet verdedigen; ook voor Frankrijk had op deze wijze ons bondgenootschap weinig waarde.

Dat de man, die langzamerhand het geheele vasteland naar zijn wil deed handelen, voor dergelijken bondge-

noot weinig gevoelde, is te begrijpen. Dat hij, toen hij eindelijk aan het wanbestuur hier te lande een einde ging maken, de leiding aanvankelijk nog aan een Nederlander, aan Rutger Jan Schimmelpenninck opdroeg, was waarlijk niet om de gevoeligheid der Bataven te ontzien. Zoodra de slag bij Austerlitz hem de handen vrij had gemaakt, waren de dagen van den Raadpensionaris geteld en werd het volk, dat nog in 1799 tijdens den Engelsch-Russischen inval tot verontwaardiging der Engelschen niets voor de verheffing van het Oranjehuis wilde doen, gedwongen om aan den machtigen soldatenkeizer een lid zijner familie tot vorst te vragen. Maar ook het koningschap van Louis Bonaparte was niet van blijvenden aard; na vier jaren van wanhopig tegenstribbelen moest de man, die de fout beging te meenen dat een broeder van Napoleon zijn eigen weg kon volgen en de belangen van zijn land kon voorstaan, tot abdicatie gedwongen.

Toen kwam het onvermijdelijke, de inlijving. Het is hier niet de plaats om uit te weiden over het vele goede, dat deze ons heeft gebracht; alleen zij er op gewezen, dat zij plaats greep, toen de schepping van Napoleon topzwaar begon te worden, dat wij den grooten Corsicaan als vorst hebben gehad in den tijd toen de inzinking zijner macht hem dwong aan zijn volken steeds zwaarder

eischen te stellen. Waar nu reeds steeds meer wordt erkend, hoeveel voortreffelijk werk in die enkele jaren door de goed geschoolde ambtenaren van den Keizer werd verricht, hoe in zoovele gevallen na 1813 voortgebouwd is op wat nu werd begonnen, is er zeker geen aanleiding om van dezen tijd te spreken als van een tijd van enkel onderdrukking. Wij mogen ons ergeren aan de vleitaal waarmee de keizer bij zijn ontvangst hier te lande door zoovele college's werd ontvangen, dat ook vele Nederlanders gekomen zijn onder den invloed, die van den genialen heerscher uitging en voor hem oprechte bewondering hebben gevoeld, staat buiten allen twijfel.

Maar bij de groote massa van het volk werd de wrok steeds grooter. Onverbbidlijker dan ooit werd de hand gehouden aan het verbod van handel met Engeland en van den invoer van Engelsche waren; de conscriptie trof talloze gezinnen, en zij, die door hun geld aan deze meende te ontsnappen, zagen zich gedwongen hun zonen af te staan voor de garde d'honneur, de nieuwste, en voor de aanzienlijken wel de hatelijkste uitvinding op dit gebied.

Maar de tijd der bevrijding scheen te naderen. De „groote armee" was in Rusland vernietigd; het begin van 1813 zag Pruisen afvallen; met heerlijk patriottisme offerde

HET „OVERWINNEND" HOLLAND

Naar een schilderij van David Bles. Blijkbaar heeft de schilder hier willen aanduiden op welk terrein de Bataven hun meeste overwinningen behaalden.